

bile su dio Časoslova sve do reforme 'Liturgije časova' iz 1970. godine. U ovoj studiji obrađeno je, na temelju neposrednog dodira s rukopisnom tradicijom, 16 najreprezentativnijih dokumenata, Antifonara i Brevijara, iz različitih paleografsko-geografskih sredina. Rukopisi pokrivaju vremensko razdoblje od pet stoljeća, od IX. do XIII. st. Čitava rasprava o ovim 'Biblijskim antifonama' razdijeljena je u tri dijela. U prvom dijelu predstavljeni su nam izabrani rukopisi (manuskripti). Svaki pojedini rukopis proučavan je po znanstvenim kriterijima sa stalnim osvrtnom na najnovije rezultate u njihovu proučavanju s drugih stajališta. Svaka se prezentacija zaključuje s ubikacijom i s 'Incipit' svih antifona, podijeljenih u osam grupa.

U drugom dijelu, studij problema se odvija kroz povijesno-formalni vid. Traži se izvor 'Biblijskih antifona za blagane poslije Duhova', istražuje se njihov odnos s redom Čitanja i tzv. *Ordo XIII*. Govori se o 'racionalnoj genezi' svih antifona Časoslova, dajući svakoj grupi i organizaciji ne samo vrijeme nastanka nego i 'logični razlog nastanka', tako da se vidi, kako su nastale kroz povijest Časoslova, ne nekom prisilom nad tradicijom nego upravo 'logikom spontanosti'. Ove su antifone ustvari 'jeka biblijskih čitanja iz *Nocturna* uz subotnji *Magnificat*, 'kroz tjedan' ili uz dane 'ad libitum', tako da su skupa s responzorijima davale naslov i smisao čitavom poduhovskom periodu.

U trećem dijelu doneseni su i proučavani tekstovi svih 112 antifona s obzirom na biblijske izvore iz kojih su izvučene, posebno pod vidom 'centonizzazione' i promjena koje su kroz povijest doživljavale. Proučen je i odnos antifona s odgovarajućim responzorijima.

Studija se završava s *Appendice Musicale*, u kojem je donesena jedna antifona sa starim neumama i glazbenoj transkripciji u kasniju (suvremenu) koralnu notaciju a prema naravi rukopisa, pod semiološkim, paleografskim i formalnim vidom, i predlaže se kao model rada i usporedbe s drugim melodijskim i ritmičkim transkripcijama.

Ovakvo jedno djelo nema, u ovo pokoncilsko vrijeme, samo znanstvenostručno značenje, nego ima, na prvi pogled ne bi izgledalo, i veoma praktično značenje. Ona ustvari ulazi 'u dušu' novog Časoslova i nove liturgije, koja jest i koja želi biti sva biblijskim slovom i duhom prožeta. Najranija liturgija je poznavala samo biblijske tekstove i na njima gradila melodije za koje se dugo držalo da su inspirirane kao i tekst. Inspirirani biblijski tekst inspirirao je kroz povijest tolike velike umjetnike. U našoj obnovljenoj liturgiji, dok se još nismo potpuno snašli, potrebno je vidjeti, kako je to bilo, kako je nastalo i nastajalo ono zlatno doba katoličke liturgije i zlatno doba autentičnog liturgijskog pjevanja.

Studija *Le Antifone bibliche dopo Pentecoste* (660 stranica), plod je velike marljivosti, strpljivosti, znanstvene erudicije, ljubavi prema liturgiji, koralnom pjevanju — pothvat od velike znanstvene i praktične vrijednosti.

Petar Zdravko BLAJIC

Christoph Schwabe: »MUSIKTHERAPIE BEI NEUROSEN UND FUNKTIONELLEN STÖRUNGEN«. Liječenje glazbom kod neuroza i funkcionalnih smetnji. VEB Gustav Fischer, Jena, 1974.

Radi se o drugom izdanju jedne od najpotpunijih i najsystematskije do sada napisanih knjiga iz područja liječenja glazbom u Evropi, odnosno na njemačkom govornom području. Osim vrlo sustavno iznesenih poglavlja o povijesti, sadašnjem stanju, indikacijama, težištima znanstvenog rada, te fiziološkim i psihološkim osnovama glazboterapije, nalazi se posebno detaljno razrađen teoretski koncept mogućeg djelovanja glazbe u terapiji, te su konačno vrlo detaljno izrađeni pristupi, kako aktivni tako osobito

receptivni, koji se ne smatraju pasivnima, jer traže aktivnu pažnju i na taj način prisustvovanje bolesnika koji se liječi. Ta metoda se primjenjuje poglavito kod neuroza i to vrlo uspješno u pojedinačnoj glazboterapiji bilo izravnoj ili neizravnoj, odnosno u postupnim pristupima istih tipova. Diskutiraju se svi problemi koji mogu nastati u terapijskoj primjeni glazbe u skupini, a imponira i onaj dio govora o terapiji pjevanja, koje je u terapijskim pristupima autora drugih knjiga dobrim dijelom zanemareno. Knjiga se može izrazito preporučiti svim medicinskim i paramedicinskim stručnjacima koji se bave psihičkom patologijom odraslih, osobito u širem i ambulantnom smislu rada s neuroticima i sličnim bolesnicima.

D. B.

W. J. Revers, G. Harrer, W. C. M. Simon: »NEUE WEGE DER MUSIKTHERAPIE«. Novi putovi liječenja glazbom. Econ, Düsseldorf, Wien, 1974.

To je knjiga iz zaklade Herberta von Karajana sa autorima iz njemačkog govornog područja. Posebno bih istakao prikaze o povijesti glazboterapije (Simon i Möller), onaj o glazbenoj psihologiji (Hesse), zatim o značenju glazbe u imaginativnim tehnikama psihoterapije (Leuner, poznati stručnjak iz Göttingena), te posebno o kreativnosti u liječenju glazbom voditelja glazboterapijskog odsjeka na Visokoj školi za glazbu u Beču Alfreda Schmölza. Izneseni su još i neki teoretski i praktični prikazi, a po zanimljivosti tematike ističe se onaj o primjeni doživljaja glazbe u eksperimentalnoj psihološkimskoj psihozi. Knjiga je zanimljiv prikaz tog cjelokupnog područja gdje su neke teme po prvi put iznesene i po prvi put su opširno obrađene povijesne teme o liječenju glazbom. Knjiga se može preporučiti svim stručnjacima zainteresiranim za ovo područje, kako medicinske profesije, tako i glazbene, a napose onima koji su zainteresirani za povijesni aspekt toga problema.

D. B.

Martin Geck: »MUSIKTHERAPIE ALS PROBLEM DER GESELLSCHAFT« — Liječenje glazbom kao društveni problem. Ernst Klett, Stuttgart, 1973.

Radi se o zanimljivoj knjizi koja je nastala iz materijala sa jednog glazboterapijskog seminara, koji se u okviru inače tradicionalni Kölnskih tečajeva nove glazbe održao 1972. godine u Rajnskoj zemaljskoj bolnici u Bonnu u SR Njemačkoj. Već iz naslova samih tečajeva »za novu glazbu« može se naslutiti i o avangardnom tekstu same knjige, u kojoj su glavnu riječ vodili poznati Mauricio Kagel, skladatelj Martin Geck, publicist, i Harm Willms, psihijatar i predsjednik Njemačkog udruženja za liječenje glazbom. Knjiga je posebno zanimljiva zato jer je dobar dio iznesen u obliku diskusija između spomenutih sudionika, a velik dio knjige je izrazito polemičan; raspravlja o ulozi glazbe u društvu, o mjestu glazboterapeuta, te posebno o njegovoj zrelosti i stručnosti. O tome govore i naslovi poglavlja, kao: Liječenje glazbom između defektologije i socijalne psihijatrije. Glazba protiv »sumanosti« itd. Iznijeti su vrlo kritički i samokritički rezultati skupinske improvizacije (glazbom) sa psihotičnim bolesnicima. Posebno je zanimljivo poglavlje o terapiji i terapeuta. Vrijedan je slikovni vrlo aktualni doprinos sa samog tečaja, te nekoliko prikaza o školovanju glazboterapeuta u Njemačkoj, i o stanju liječenja glazbom u evropskim zemljama i SAD (Karin Reissenberger) te jedan impresivan prikaz dugotrajnog liječenja glazbom jednog autističnog dječaka. Knjiga se može izrazito preporučiti svim glazbenicima, posebno odgojiteljima, defektolozima, sociolozima, psiholozima, te svim profilima medicinske glazbe, a posebno zaslužuje pažnju avangardni prikaz toga područja.

D. B.